

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์ระบบ VHF และ เคเบิลทีวีในประเทศไทย
ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคม

นางปรียานุช ห่องสำเร็จ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2538

ISBN 974-631-465-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16054490

CHANGING TRENDS OF VHF TV AND CABLE TV IN THAILAND
AS AFFECTED BY THAICOM SATELLITE TECHNOLOGY

MRS. PARIYANUCH HONGSAMRERNG

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communications

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-465-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์ระบบ VHF และเคเบิลทีวี
ในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคม

โดย

นางปริยานุช ห่องสำเร็จ

ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูรธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท)

..... กรรมการ
(นายยงสิทธิ์ โรจน์ศรีชัยกุล)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปริยานุช ห่องสำเร็จ : แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์ระบบ VHF และ เคเบิลทีวีในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคม (CHANGING TRENDS OF VHF TV AND CABLE TV AS AFFECTED BY THAICOM SATELLITE TECHNOLOGY)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิภา อุตมฉันท, 120 หน้า. ISBN 974-631-465-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงแนวโน้มและทิศทางที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจโทรทัศน์ในประเทศไทยภายหลังจากการที่ประเทศไทยมีดาวเทียมเป็นของตนเอง และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ของดาวเทียมไทยคมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการออกอากาศสัญญาณโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการในธุรกิจโทรทัศน์ระบบ VHF ในประเทศไทย นำดาวเทียมไทยคมมาใช้เสริมระบบการออกอากาศของแต่ละสถานีในลักษณะของการใช้ทวนสัญญาณไปยังสถานีเครือข่ายภูมิภาคเพื่อทำการออกอากาศซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่ได้ปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีใหม่ในระบบโดยตรงสู่บ้านเรือน เนื่องจากเหตุผลในด้านค่าใช้จ่ายในการลงทุนและความไม่มั่นใจในเทคโนโลยีที่เป็นของใหม่ ตลอดจนไม่มั่นใจต่อตลาดของชุดอุปกรณ์รับสัญญาณโดยตรงจากดาวเทียมว่าจะได้รับความนิยมแพร่หลายในหมู่ประชาชนผู้รับชมหรือไม่

ผู้ประกอบการในธุรกิจโทรทัศน์เคเบิลทีวี มีการนำดาวเทียมไทยคมมาใช้เสริมระบบการออกอากาศเพื่อใช้ทวนสัญญาณไปยังสถานีเครือข่ายภูมิภาคเพื่อทำการออกอากาศซ้ำเช่นเดียวกับโทรทัศน์ระบบ VHF แต่เคเบิลทีวีได้ประกาศว่าจะดำเนินการปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีใหม่ในระบบโดยตรงสู่บ้านเรือน เนื่องจากเหตุผลที่ว่าคุณสมบัติของเทคโนโลยีใหม่ในระบบโดยตรงสู่บ้านเรือนสามารถส่งสัญญาณได้ครอบคลุมทั่วประเทศช่วยประหยัดการลงทุนจัดตั้งสถานีเครือข่ายแห่งใหม่ และเนื่องจากเหตุผลทางเทคนิคเกี่ยวกับความคมชัดของสัญญาณเพราะเป็นการรับสัญญาณโดยตรงจากดาวเทียม อีกทั้งผู้ประกอบการเคเบิลทีวียังเชื่อว่าตลาดของชุดอุปกรณ์รับสัญญาณโดยตรงจากดาวเทียมจะสามารถเกิดความนิยมได้

แนวโน้มของธุรกิจโทรทัศน์ในประเทศไทยในอนาคตจะเน้นไปที่การมุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ชมตามเงื่อนไขของหลักการตลาดสมัยใหม่ การสร้างความพึงพอใจจะอยู่ในรูปของการนำเสนอรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพและรายการโทรทัศน์ที่ตอบสนองรสนิยมของผู้ชมได้ตรงที่สุด ซึ่งคาดว่าจะเกิดการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้นในอนาคตทั้งในโทรทัศน์ระบบ VHF ด้วยกันเองและเคเบิลทีวีด้วยกันเองและระหว่างโทรทัศน์ทั้งสองระบบ เพื่อมุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ชม การแข่งขันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจโทรทัศน์จะมีการเติบโตและมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อเนื่องต่อไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในโลก

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต *Bayu Nisit*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *วิภา อุตมฉันท*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C650608 : MAJOR MASS COMMUNICATIONS

KEY WORD: CHANGING TRENDS/VHF TV/CABLE TV/THAICOM/TECHNOLOGY

PARIYANUCH HONGSAMRERNG : CHANGING TREND OF VHF TV AND CABLE TV IN THAILAND AS AFFECTED BY THAICOM SATELLITE TECHNOLOGY. THESIS ADVISOR : ASSOC.VIPHA UTAMACHANT, 120 pp. ISBN 974-631-465-3

The objectives of this research are to study the trend and various directions of television industry in Thailand, after the launch of "THAICOM", Thailand's first satellite, which has created significant impact to the TV broadcasting industry.

The results of the research found that, in Thailand, television broadcasters in VHF system have been using THAICOM's C-band transponders as the medium to distribute TV programs to their provincial rebroadcast stations for re-broadcasting. However, they do not adopt the direct-to-home (DTH) broadcasting technology even though it is made available by THAICOM satellite. This is due to the capital expenditure heavily invested in the existing C-Band TV distribution networks, and the unconfidence in this new technology as well as the extent of market and viewer demand and acceptance for the satellite receivers.

Although, initially, cable TV broadcasters have been using THAICOM satellite to expand their broadcast coverage in the same manner as the VHF broadcasters, they are all adopting this new direct broadcasting technology to further enhance their broadcast service. The THAICOM DTH broadcasting technology will enable them to directly reach subscribers anywhere in the country without the need for additional investment in new network stations. With the technology's technical and quality superiority, the cable TV broadcasters believe that the market of DTH satellite receiver will become popular.

Thus, as more and new television channels using the DTH technology are introduced, more competitions are expected. Nevertheless, to succeed in the television business, broadcasters also have to put great emphasis on viewers or consumer satisfaction, as described in the new marketing theory. Customer satisfaction can be achieved by providing high-quality TV programs which satisfy viewer's taste and viewing requirement. It is thus believed that the attempts to improve programs will create more competitions among the VHF system broadcasters and among the cable TV broadcasters, as well as the more competitions between the two different systems. Competitions will be both in the area of program acquisition & viewer preference. These increased competitions reflect the significant impact on broadcasting businesses created by the continuously changing trend of technologies, as such impact and changes are prevalent everywhere in the world.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ..... *Benj W. S.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Assoc. Prof. Vipha U.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์ทัศน์ระบบ VHF และ เคเบิลทีวีในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคม” ฉบับนี้นั้น คงไม่สามารถจัดทำสำเร็จเรียบร้อยหากมิได้รับความอนุเคราะห์ ความเมตตา และความช่วยเหลือของบุคคลหลายต่อหลายท่าน ตั้งแต่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รศ.ดร.นันทวัน สุชาโต และ รศ.วิภา อุดมฉันทน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรรมการวิทยานิพนธ์อีกท่าน คือ นายยงสิทธิ์ โรจน์ศรีชัยกุล ผู้เป็นทั้งกรรมการวิทยานิพนธ์และเป็นทั้งหัวหน้างานของผู้วิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากบรรดาท่านผู้รู้ ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูล เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในที่ทำงานที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายวิเชียร เมฆตระการ และ นางสาวเบญจวรรณ ฤทธาณี ซึ่งเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

ท้ายที่สุดที่มีอาจลืมได้ คือ บิดา มารดา ของผู้วิจัย ตลอดจน บิดา มารดาของสามีของผู้วิจัย ที่เป็นผู้สนับสนุนทั้งในด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทมาบัดนี้ สุดท้ายที่เป็นแรงใจและแรงกายเสมอมานั้นก็คือสามี - นายจิระ ห้องสำเร็จ และบุตรสาวของผู้วิจัย-เด็กหญิงขวัญเกล้า ห้องสำเร็จ ผู้ที่ทำให้ภรรยาและแม่ไม่เคยท้อใจในการฟันฝ่าอุปสรรคในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดีในที่สุด

นางปรียานุช ห้องสำเร็จ

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการโทรทัศน์กับเทคโนโลยีที่ใช้ในการ แพร่ภาพออกอากาศ.....	6
1. ผู้ประกอบการ หรือ Broadcasters.....	6
2. เทคโนโลยีที่ใช้ในการแพร่ภาพ.....	8
สภาพปัจจุบันของโทรทัศน์ระบบ VHF ในประเทศไทย.....	10
- ข้อจำกัดของการแพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบ VHF.....	11
สภาพปัจจุบันของโทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวี.....	15
- ข้อจำกัดของเคเบิลทีวี.....	18
- ลักษณะเด่นของเคเบิลทีวี.....	19
แนวคิดและการนำดาวเทียมมาใช้เสริมและพัฒนาการออกอากาศสัญญาณ โทรทัศน์.....	20
ปัญหาน่าวิจัย.....	23
วัตถุประสงค์.....	23
ขอบเขตของการวิจัย.....	24
นิยามศัพท์.....	24

บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
	แนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง.....	27
	แนวคิดการตลาดสมัยใหม่.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	33
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	คำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์.....	39
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 4	เทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคม.....	43
	ดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติไทยคม.....	43
	คุณสมบัติทางเทคนิคของเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคมกับการพัฒนา ระบบการออกอากาศสัญญาณโทรทัศน์.....	48
	ระบบการออกอากาศสัญญาณโทรทัศน์โดยตรงสู่บ้านเรือน (Direct-To-Home Broadcasting หรือ DTH).....	51
	สภาพปัจจุบันของ DTH ในประเทศไทย.....	56
บทที่ 5	ทัศนคติของผู้ประกอบการโทรทัศน์ที่มีต่อระบบ DTH.....	60
	ผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่ของดาวเทียมไทยคม.....	61
	ผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่ของดาวเทียมไทยคมจากทัศนะของ ผู้ประกอบการ ;	
	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	64
	สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.5)	66

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7	68
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	69
สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11)	72
สรุปผลกระทบจากเทคโนโลยีของดาวเทียมไทยคมจากทัศนะ ผู้ประกอบการโทรทัศน์ระบบ VHF	73
IBC Cable TV	74
Thaisky Cable TV	77
การตลาดและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์ระบบ VHF และ เคเบิลทีวี.....	78
แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและการตลาดของผู้ประกอบการ ;	
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	79
สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.5)	80
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7	82
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	83
สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11)	85
IBC Cable TV	87
Thaisky Cable TV	89
สรุปปัญหาผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ของดาวเทียมไทยคม จากทัศนะของผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศน์.....	91
1. สรุปปัญหาและผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการธุรกิจ โทรทัศน์.....	91
2. ผลกระทบเชิงธุรกิจต่อผู้ประกอบการ.....	95

	3. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและการตลาดที่เกิดขึ้นใน ระบบสังคม.....	97
	4. ผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม ของสมาชิกในสังคม.....	101
บทที่ 6	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรทัศน์โดยรวมในอนาคต.....	105
	เทคโนโลยีที่เป็นตัวแปรสำคัญในการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของ ธุรกิจโทรทัศน์.....	105
	แนวโน้มของระบบการออกอากาศโทรทัศน์โดยตรงสู่บ้านเรือน หรือ DTH ในอนาคต.....	108
	การตลาดสมัยใหม่ : กลไกอัตโนมัติในการควบคุมธุรกิจโทรทัศน์.....	112
	การเกิดขึ้นของโทรทัศน์เฉพาะทางในลักษณะ Narrowcasting.....	114
	ผลกระทบต่อเนื่องต่อผู้ผลิตรายการป้อนให้แก่สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ.....	115
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	116
	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	118
	รายการอ้างอิง.....	121
	ประวัติผู้เขียน.....	125

สารบัญตาราง

ตารางเปรียบเทียบผู้ประกอบการและระบบที่ใช้ในการออกอากาศ.....	9
ตารางแสดงจำนวนสถานีโทรทัศน์ในระบบ VHF ในประเทศไทย.....	13
ตารางเปรียบเทียบเทคโนโลยีการแพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบต่าง ๆ.....	59

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

องค์ประกอบของโครงสร้างอุตสาหกรรมโทรทัศน์..... 106

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย